

Методичні рекомендації до практичних занять (за кожним практичним заняттям) в надрукованому вигляді

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів очної та заочної форми навчання
з дисципліни «**Основи зовнішньоекономічної діяльності**»
для студентів спеціальностей 6.050200
«**Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності**»,
«**Менеджмент організацій**»,
«**Логістика**»

Київ 2007

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів очної та заочної форми навчання
з дисципліни «**Основи зовнішньоекономічної діяльності**»
для студентів спеціальностей 6.050200
«**Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності**»,
«**Менеджмент організацій**»,
«**Логістика**»

Київ 2007

УДК 339.9.012 (076.5)

ББК У5р.

М 545

Укладачі: *Г.С.Гуріна, М.Г.Луцький, О.В. Кам'янецька*

Рецензент *В.М.Марченко*

Затверджено методично-редакційною радою
Національного авіаційного університету
(протокол №__ від __. __. __р.)

М 545 Методичні рекомендації для студентів очної та заочної форми навчання з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності»/Уклад.: Г.С.Гуріна, М.Г. Луцький, О.В.Кам'янецька -:К.: НАУ, 2007.-32с.

Викладено методичні підходи до вивчення дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності», наведені приклади тестових завдань, перелік питань та основні вимоги до якості знань студентів спеціальностей 6.050200 «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент організацій» та «Логістика».

1.ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Програма вивчення нормативної дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» складена у відповідності з вимогами до читання дисципліни та за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра з напрямку підготовки 0502 «Менеджмент», і охоплює всі змістовні модулі, визначені анотацією та передбачені стандартом.

Предметом вивчення дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» є сукупність господарських, економічних, правових, фінансових відносин у сфері економічної діяльності між підприємствами України - суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Основною **метою** навчальної дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності» є формування у майбутніх менеджерів знань щодо процесу і методів реалізації зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД); набуття системних знань і навичок щодо забезпечення економічної ефективності ЗЕД в різних сферах діяльності.

Дисципліна «Основи зовнішньоекономічної діяльності» посідає особливе місце в системі професійних знань — як один з предметів, вивчення якого дозволяє майбутньому фахівцю свідомо та ефективно приймати участь в управлінській діяльності підприємства на зовнішніх ринках.

Дисципліна «Основи зовнішньоекономічної діяльності» включає найважливіші теми, які органічно пов'язані між собою і мають на меті розкрити сутність основних категорій зовнішньоекономічної діяльності, системи її регулювання, видів та форм організації, процедури здійснення та методів аналізу.

На базі отриманих при вивченні даної дисципліни знань, вмінь та навичок майбутні спеціалісти будуть здатні вирішувати важливі задачі успішного функціонування, стратегічного розвитку та управління діяльністю підприємств на зовнішніх ринках.

В дисципліні «Основи зовнішньоекономічної діяльності» знайшли своє продовження теми навчальних дисциплін, таких як «Міжнародні економічні відносини», «Маркетинг», «Економіка підприємства». Знання та вміння, набуті під час вивчення даної навчальної дисципліни, будуть використані під час вивчення інших дисциплін професійної та практичної підготовки фахівця.

Система вивчення навчальної дисципліни

Задачі вивчення дисципліни :

- розуміння сутності та специфіки механізму функціонування ЗЕД в Україні на сучасному етапі;
- вивчення нормативної бази щодо регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств;
- вміння аналізувати і оцінювати тенденції, суперечності, доцільність у визначенні головних напрямків ЗЕД для підприємств різних форм власності, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності;
- дослідження специфіки запровадження різних форм виходу на зовнішні ринки;
- вивчення основних процедур щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів;
- вміння оцінювати і робити відповідні висновки щодо визначення ефективності укладених угод, зовнішньоекономічної діяльності підприємства в цілому.

Цілі навчальної дисципліни

Номер цілі	Зміст цілі
	1. студент повинен знати:
1.1	• основні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні;
1.2	• систему органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
1.3	• систему митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
1.4	• інструменти нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
1.5	• механізм валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
1.6	• процедуру підготовки експортної угоди;
1.7	• процедуру підготовки імпортової угоди;
1.8	• форми зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
1.9	• види операцій зустрічної торгівлі;
1.10	• особливості співпраці з посередниками;

Номер цілі	Зміст цілі
1.11	• структуру зовнішньоторговельного контракту;
1.12	• зміст розділів зовнішньоторговельного контракту;
1.13	• методи ціноутворення на зовнішньому ринку;
1.14	• способи та форми розрахунків за зовнішньоторговельними поставками;
1.15	• умови транспортування товару різними видами транспорту;
1.16	• умови страхування зовнішньоторговельних вантажів;
1.17	• методику аналізу зовнішньоторговельних операцій;
1.18	• документальне оформлення та методику розрахунку ефективності зовнішньоторговельних операцій;
	2. Студент повинен уміти:
2.1	• встановити контакти з закордонними контрагентами;
2.2	• укласти зовнішньоторговельний контракт;
2.3	• розрахувати ціну зовнішньоторговельного контракту;
2.4	• вибрати оптимальну умову поставки товару;
2.5	• укласти договір перевезення вантажу;
2.6	• укласти договір страхування вантажу;
2.7	• вибрати зовнішньоторговельного посередника та укласти договір співпраці з ним;
2.8	• провести розрахунок за зовнішньоторговельною поставкою;
2.9	• оформити митні процедури;
2.10	• прогнозувати ризики та обирати інструменти їх страхування;
2.11	• розрахувати ефективність зовнішньоторговельної угоди.
	3. Студент повинен володіти навичками:
3.1	• митного оформлення товару;
3.2	• організації реалізації товару на міжнародних біржах, торгах, аукціонах;
3.3	• укладання зовнішньоторговельного контракту;
3.4	• планування, організації та контролю зовнішньоторговельної операції;
3.5	• організації товарообмінної операції із

Номер цілі	Зміст цілі
3.6	зовнішньоторговельним контрагентом; • вибору оптимальних для підприємства умов співпраці з іноземним контрагентом;
3.7	• аналізу доцільності та економічної ефективності для підприємства зовнішньоторговельної угоди.

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Всього	Обсяг навчальних занять, годин			
			Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	СРС
МОДУЛЬ № 1 “РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”						
1	Стан і головні напрямки розвитку ЗЕД в Україні	7	2	2		3
2	Система регулювання ЗЕД в Україні	7	2	2		3
3	Митно-тарифне та нетарифне регулювання ЗЕД	8	2	2		4
4	Валютне регулювання ЗЕД в Україні	8	2	2		4
5	Організація діяльності на міжнародних товарних ринках	8	2	2		4
6	Зустрічна торгівля, її види в зовнішній торгівлі	10	2	2	2	4
7	Посередницькі операції на зовнішніх ринках	8	2	2		4
	МКР № 1	5	2			3
	Разом по модулю 1	61	16	14	2	29

№ теми	Назва теми	Всього	Обсяг навчальних занять, годин			
			Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	СРС
МОДУЛЬ № 2 “ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА”						
8	Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоторговельних контрактів	6	2	2		2
9	Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу	7	2	2		3
10	Обґрунтування ціни товару в зовнішньоторговельних контрактах купівлі-продажу	10	2	2	2	4
11	Механізм розрахунків за зовнішньоторговельними операціями	6	2	2		2
12	Організація транспортного забезпечення зовнішньоторговельних операцій	7	2	2		3
13	Страховання вантажів в зовнішній торгівлі	8	2	2		4
14	Зовнішньоторговельна документація	8	2	2		4
15	Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	9		4	2	3
16	Економічна ефективність ЗЕД	8	2	2		4

№ теми	Назва теми	Всього	Обсяг навчальних занять, годин			
			Лекції	Практичні заняття	Індивідуальна робота	СРС
	МКР № 2	5	2			3
	Разом по модулю 2	74	18	20	4	32
	Всього	135	34	34	6	61

2. ЗМІСТ ТЕМ КУРСУ

Тема 1. Стан і головні напрямки розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Характеристика причин розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Суть та особливості зовнішньоекономічної політики країни. Економічні і політичні передумови входження України в систему світогосподарських відносин. Сучасні проблеми інтегрування України в систему світогосподарських відносин. Структурні особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств України. Показники функціонування розвитку зовнішньоекономічного сектору країни.

Тема 2. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Сутність зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД). Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та їх класифікація. Види зовнішньоекономічної діяльності. Право на здійснення ЗЕД. Принципи ЗЕД. Основи регулювання ЗЕД. Цілі державного регулювання ЗЕД. Органи державного регулювання ЗЕД. Методи регулювання ЗЕД.

Тема 3. Митно-тарифне та нетарифне регулювання ЗЕД

Система митного регулювання. Сутність мита. Види мита (спеціальне, сезонне, автономне, конвенційне, антидемпінгове та ін.). Механізм нарахування і сплати мита. Митний збір та порядок його нарахування. Визначення митної вартості та податкових платежів. Класифікація нетарифних методів регулювання ЗЕД (квоти, ліцензії, сертифікація, торговельні обмеження).

Тема 4. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Загальна характеристика валютного ринку та необхідність його регулювання.

Механізм валютного регулювання. Об'єкти валютного регулювання.

Інструменти валютного регулювання.

Тема 5. Організація діяльності на міжнародних товарних ринках

Міжнародні товарні біржі. Поняття біржі. Основні центри біржової торгівлі. Загальна характеристика товарних бірж: за регіоном, за характером асортименту, за характером угод, за ступенем відкритості, за організаційно-правовою формою. Функції міжнародних товарних бірж. Характеристика біржових угод: угоди з реальним товаром, ф'ючерсні угоди, опціонні угоди.

Угоди з реальним товаром: з негайною поставкою, з поставкою в майбутньому ("форвард"); з попереднім оглядом, без попереднього огляду, які продаються у відповідності зі стандартами; ті, які продаються за ціною біржових торгів, "онкольні".

Визначення ф'ючерсних угод. Особливості ф'ючерсних контрактів: цілі ф'ючерсних контрактів. Схема угод за ф'ючерсними контрактами. Переваги ф'ючерсних контрактів. Стандартні умови ф'ючерсних контрактів. Ліквідація ф'ючерсних контрактів ("офсетні угоди").

Опціонні угоди. Поняття. Типи опціонів: колл, пут. Стилі опціонів: європейський, американський. Право і зобов'язання сторін опціону. Опціонна премія.

Цілі і особливості здійснення біржових операцій. Хеджування. Процедура хеджування. Хеджування купівлею, хеджування продажем.

Сутність і основні види посередницької діяльності на міжнародних товарних біржах. Агентські операції. Функції агента. Брокерські операції. Функції брокера. Дилерські операції. Функції дилера. Взаємовідносини брокерів з клієнтами. Поняття про договір на брокерське обслуговування. Типові договори-доручення.

Котирування цін на міжнародних товарних біржах. Суть і правила біржового котирування цін.

Організація розрахункових операцій на біржах. Порядок розрахунків за операціями з негайною поставкою. Схема розрахунків за строковими операціями. Поняття про маржу. Види маржі: першопочаткова, підтримуюча, варіаційна. Методи здійснення розрахунків: ланцюговий, кліринговий.

Міжнародні аукціони. Суть. Основні центри аукціонної торгівлі. Об'єкти аукціонних торгів.

Техніка проведення міжнародних аукціонів. Характеристика етапів підготовки до проведення торгів, огляду товарів покупцями, аукціонного торгу, оформлення аукціонної угоди та здачі товару покупцеві. Способи проведення аукціонів. Розрахунок за аукціонним торгом.

Організаційні форми міжнародної аукціонної торгівлі.

Міжнародні торги. Поняття і значення торгів. Об'єкти міжнародних торгів. Види торгів: відкриті, закриті, одиничні.

Порядок і умови проведення торгів. Процедура проведення одного з етапів міжнародних торгів: етапу підготовки торгів, етапу надання пропозиції учасниками торгів, етапу вибору постачальника, етапу підписання контракту.

Організатори і учасники торгів.

Особливості проведення міжнародних торгів в Україні. Практика проведення міжнародних торгів в країнах світу.

Тема 6. Зустрічна торгівля, її види в зовнішній торгівлі

Поняття та види комерційних операцій. Зовнішньоторговельні операції. Експортні, імпорتنі, реекспортні, реімпорتنі. Операції зустрічної торгівлі. Міжнародні компенсаційні угоди. Передумови використання міжнародних

компенсаційних угод. Операції натурального обміну. Операції, що передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Комерційна компенсація. Зустрічні закупки. Авансові закупки. Угоди типу „офсет”. Угоди типу „світч”. Операції в рамках промислового співробітництва. Прості компенсаційні угоди. Складні компенсаційні угоди. Виробниче кооперування. Франчайзинг товарів і послуг. Операції на давальницькій сировині. Операції з викупу застарілої продукції. Операції, що передбачають поставки на комплектацію.

Тема 7. Посередницькі операції на зовнішніх ринках

Поняття про посередників. Фактори, що визначають доцільність використання посередників на зовнішньому ринку. Види торгово-посередницьких операцій. Операції з перепродажу. Комісійні операції. Агентські операції. Брокерські операції. Суть та порядок проведення кожного виду операції.

Основні комерційні умови договорів з торговими посередниками. Договір про надання права на продаж. Договір консигнації. Агентський договір. Права і зобов'язання сторін договору.

Умови роботи посередників на зовнішньому ринку. Невиключне право продажу. Виключне (монопольне) право продажу. Переважне право продажу або “право першої руки”.

Винагорода посередників. Способи винагороди. Визначення цін і розмірів винагороди.

Організаційні форми торгово-посередницьких операцій. Торгові фірми. Комісійні фірми. Агентські фірми. Представник фірми. Брокерські фірми. Фактори. Особливості діяльності торгово-посередницьких фірм в сучасних умовах.

Нормативно-правова база діяльності торгових посередників. Особливості організації торгово-посередницької ланки в Україні.

Тема 8. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоторговельних контрактів

Підготовка зовнішньоторговельних операцій. Маркетингове дослідження зовнішнього ринку.

Пошук, вибір та встановлення контакту із закордонним партнером. Оферта. Замовлення. Запит. Комерційний лист. Участь

у ярмарках та виставках. Рекламна кампанія. Альтернативні способи встановлення контактів з контрагентом.

Аналіз та проробка конкурентних матеріалів, складання конкурентного листа, розрахунок експортних або імпорتنих цін. Проробка базисних умов контракту. Проробка валютно-фінансових умов контракту. Техніко-економічне обґрунтування зовнішньоторговельної операції. Підготовка проекту контракту. Типові контракти. Торгові звичаї.

Укладання зовнішньоторговельних контрактів. Проведення попередніх переговорів. Складання протоколу про наміри та попереднього контракту. Складання та підписання зовнішньоторговельного контракту.

Організація контролю, виконання та припинення зовнішньоторговельного контракту. Виконання контрактних зобов'язань. Розгляд (подання) претензій та рекламацій з експорту (імпорту). Припинення зовнішньоторговельних контрактів.

Тема 9. Структура та зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу

Обов'язкові та другорядні (основні та додаткові) умови зовнішньоторговельного контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість. Якість товару. Базисні умови поставок. Ціна та загальна сума контракту. Умови платежу. Строк і дата поставки. Пакування і маркування. Порядок здавання та приймання товару. Гарантії та технічне обслуговування. Санкції та рекламації. Арбітраж. Форс-мажор або обставини непереборної сили. Інші умови. Юридичні адреси сторін.

Тема 10. Обґрунтування ціни товару в зовнішньоторговельних контрактах купівлі-продажу

Сучасна цінова стратегія фірми.

Поняття про світову ціну. Принципи формування світової ціни. Характеристика видів цін світового ринку.

Ціна зовнішньоторговельного контракту. Методики розрахунку цін в зовнішньоторговельних контрактах. Вибір одиниці виміру ціни. Розрахунок базису ціни. Вибір валюти ціни і валюти платежу. Валютні обумовлення – як один із способів

страхування валютного ризику. Види валютних обумовлень: прямі і допоміжні.

Способи фіксації ціни товару в контракті: тверда, ковзаюча, з наступною фіксацією. Комерційні поправки до зовнішньоторговельних цін.

Підходи до обґрунтування ціни експортного контракту. Методи ціноутворення експортних контрактів: прямого калькулювання, зворотного калькулювання, за конкурентним листом.

Правові питання регулювання величини експортних і імпорتنих цін на деякі види товарів в Україні. Індикативні ціни.

Антидемпінгове законодавство – як один із інструментів регулювання рівня контрактної ціни.

Тема 11. Механізм розрахунків за зовнішньоторговельними операціями

Способи платежу за зовнішньоторговельними операціями: авансовий, платіж по факту відправки товару, платіж по факту поставки товару, в кредит. Комбінований платіж.

Форми міжнародних розрахунків. Акредитивна форма розрахунків. Загальна характеристика. Етапи розрахунків за акредитивом. Застосування акредитиву. Особливості акредитивної форми. Види акредитивів: відкличний, безвідкличний, підтверджений, непідтверджений, покритий, непокритий, трансферабельний, револьверний та ін.

Інкасо. Поняття інкасо. Етапи розрахунків по інкасо. Особливості інкасо. Учасники інкасової операції. Зміст інкасового доручення. Обов'язки учасників інкасо. Чисте і документарне інкасо.

Банківський переказ. Визначення переказу. Застосування переказу. Виконання платежів. Форми передачі платіжних інструкцій. Заява на переказ.

Чекова форма розрахунків. Застосування чеків. Іменні, ордерні чеки та на пред'явника. Реквізити чеку. Банківські і фірмові чеки. Индосамент чеку. Кросовані і розрахункові чеки. Особливості розрахунків. Перевірка чеків. Оплата чеку. Гарантія по чеках і дії у разі неплатежів.

Вексель як форма розрахунку. Простий (соло) і переказний (тратта) вексель. Форма векселя. Акцепт векселя. Вексельні індосаменти. Платіж і дії на випадок неплатежів.

Відкритий рахунок. Порядок розрахунків по відкритому рахунку. Гарантії.

Тема 12. Організація транспортного забезпечення зовнішньоторговельних операцій

Суть міжнародних вантажних і пасажирських сполучень. Прямі і змішані міжнародні сполучення. Види міжнародних перевезень.

Транспортні операції на різних етапах зовнішньоторговельної угоди. Їх перелік. Організація міжнародних перевезень.

Трампове і лінійне судноплавство. Поняття про фрахт судна. Види фрахтування суден: фрахтування на один рейс, фрахтування на умовах тайм, дімайз, бербоут - чартеру.

Організація автомобільних перевезень вантажів. Принципи автомобільних перевезень вантажів із застосуванням книжки міжнародного дорожнього перевезення (МДП).

Залізничні перевезення вантажів. Організація, порядок здійснення.

Повітряні перевезення вантажів.

Внутрішнє та міжнародне законодавство в області регулювання морських, залізничних, автомобільних та повітряних перевезень вантажів.

Форми посередництва в транспортних операціях. Брокерська діяльність. Агентування іноземних морських і річкових суден. Транспортно-експедиторське обслуговування. Транзитні перевезення. Бондові операції. Лізинг транспортних засобів. Стівідорні операції.

Базисні умови поставки та транспортні умови контракту.

Поняття про базисні умови поставки. Термінологія базисних умов поставки. Основні транспортні умови договору купівлі-продажу.

Транспортна і товаросупровідна документація. Договір морського перевезення по коносаменту. Функції коносаменту. Вид

коносаменту: іменний, ордерний, на пред'явника. Прямий і наскрізний, чистий і нечистий коносамент.

Договір залізничних перевезень по накладній.

Договір автомобільних перевезень по товарно-транспортній накладній.

Договір повітряних перевезень по накладній.

Технічна та товаросупровідна документація.

Тема 13. Страхування вантажів в зовнішній торгівлі

Поняття і зміст страхування вантажів. Види транспортного страхування зовнішньоекономічної діяльності: страхування "каска", "карго", і страхування відповідальності перевізника за вантаж перед його володарем.

Регулювання страхування вантажів в Україні. Страхові ризики. Умови страхування вантажів: "з відповідальністю за всі ризики", "з відповідальністю за часткову аварію", "без відповідальності за пошкодження".

Порядок укладання, види і основний зміст договору страхування.

Взаємодносини сторін при настанні страхового випадку.

Тема 14. Зовнішньоторговельна документація

Класифікація документів в зовнішньоекономічній діяльності. Товаросупровідні та товаророзпорядчі документи. Комерційні документи (рахунок – фактура, рахунок – специфікація, попередній рахунок, проформа-рахунок, специфікація, технічна документація, пакувальний лист, сертифікат про якість). Платіжно-банківські документи (інструкція з банківського переказу, повідомлення про інкасовий платіж, повідомлення про прийняття товарного акредитиву, інкасове доручення, товарний акредитив, переказний та простий вексель, аваль, авізо, акредитив, акцепт, аллонж, індосамент, тощо). Страхові документи (страховий поліс, генеральний поліс, страховий сертифікат, договір страхування, тощо). Транспортні та транспортно-експедиторські документи (коносамент, залізнична накладна, авіавантажна та автодорожня накладні, відвантажувальне доручення, експедиторські інструкції, складська розписка, тощо). Митні документи (митна декларація,

ліцензії, сертифікати відповідності, ветеринарне, санітарне, карантинне свідоцтва).

Тема 15. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

Суть та зміст аналізу зовнішньоекономічної діяльності. Види аналізу зовнішньоекономічної діяльності. Прийоми аналізу зовнішньоекономічної діяльності: економіко-математичні, графічні, балансові, порівняння, елімінування. Методи аналізу. Задачі аналізу.

Аналіз виконання зобов'язань з експортних та імпорتنих операцій. Аналіз динаміки експорту та імпорту. Аналіз якості та конкурентоспроможності експортних та імпорتنих товарів. Аналіз експорту та імпорту товарів на умовах комерційного кредиту. Аналіз раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі підприємства: оборотність оборотних коштів у зовнішньоторгових операціях, аналіз обороту коштів у товарах, аналіз обороту коштів у розрахунках, аналіз накладних витрат при експорті та імпорті товарів.

Тема 16. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

Валютна ефективність експорту та імпорту. Економічна ефективність зовнішньоекономічних операцій. Показники ефекту експорту та імпорту. Вплив умов платежу на розрахунок показників ефекту й ефективності зовнішньоторгової операції. Вплив валютних курсів на ефективність експорту та імпорту. Ефективність придбання і використання імпортного обладнання.

3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

План практичного заняття:

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” – основний закон регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Суб’єкти та види зовнішньоекономічної діяльності.
3. Органи державного регулювання ЗЕД та їх основні функції.
4. Організація митної служби України.

Самостійна робота:

1. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Організаційна структура митної системи України.

Тема 2. Митно-тарифне регулювання

План практичного заняття:

1. Система митного регулювання України.
2. Функції митного тарифу України в зовнішньоекономічній діяльності. Характеристика системи митного оподаткування. Методи визначення митної вартості.
3. Платники мита при переміщенні товарів через митний кордон, процедура обкладання митом товарів, що перетинають митний кордон України.
4. Порядок нарахування акцизного збору та податку на додану вартість при митному оформленні товарів.
5. Система нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Види контролю на митному кордоні України.

Самостійна робота:

1. Еволюція митної системи в Україні.
2. Митні конвенції, митні режими.
3. Приховані методи протекціонізму.

Тема 3. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

План практичного заняття:

1. Механізм валютного регулювання.
 2. Інструменти валютного регулювання.
- Самостійна робота :*
1. Декрет КМУ від 19.03.93 №15-93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”.
 2. Постанова Правління НБУ від 18.03.99 №127 зі змінами та доповненнями “Правила здійснення операцій на міжбанківському валютному ринку України”.
 3. Постанова Правління НБУ від 26.03.98 №119 “Правила використання готівкової іноземної валюти на території України”.

- 4 Лист НБУ від 06.10.2000 №28-113/3704 “Про використання валюти як засобу платежу”.
- 5 Класифікатор іноземних валют. Постанова Правління НБУ від 4.02.98 №34.
- 6 Постанова Правління НБУ від 25.03.96 №68 “Правила здійснення конверсійних операцій з готівковою іноземною валютою уповноваженими банками”.

Тема 4. Організація діяльності на міжнародних товарних ринках

План практичного заняття:

1. Еволюція міжнародної біржової торгівлі.
2. Характеристика міжнародних товарних бірж. Види бірж. Характеристика основних біржових функцій.
3. Поняття брокерської діяльності на міжнародних біржах.
4. Угоди з реальним товаром. Техніка укладання. Організація розрахункових операцій на біржах.
5. Строкові біржові операції. Особливості ф'ючерсної торгівлі.
6. Схема угод за ф'ючерсними контрактами. Ліквідація ф'ючерсних контрактів.
7. Опціонні угоди. Види опціонів, Стилі опціонів.
8. Хеджування. Процедура хеджування.
9. Міжнародні аукціони. Основні центри аукціонної торгівлі.
10. Підготовка до проведення аукціонних торгів.
11. Способи проведення аукціонів. Розрахунки за аукціонними торгами.
12. Міжнародні торги. Порядок і умови проведення.
13. Процедура проведення міжнародних торгів.

Самостійна робота :

1. Підготувати інформацію про стан торгівлі на провідних біржах світу.
2. Розрахункова задача по хеджуванню з метою страхування зовнішньоторговельних ризиків.
3. Ознайомитися з “Положенням про порядок організації і проведення міжнародних торгів (тендерів) в сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг) іноземного походження”, введеним в дію Постановою КМУ 28 червня 1997 р № 694.

Тема 5. Зустрічна торгівля, її види в зовнішній торгівлі

План практичного заняття:

1. Бартерні операції. Операції за участю продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем.
2. Викуп застарілої продукції.
3. Поставки на комплектацію.
4. Операції на основі давальницької сировини.
5. Операції в рамках промислового співробітництва.

Самостійна робота:

1. Закон України „Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 23.12.98 р. № 351-XIV.
2. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних операціях» від 15.12.1995 р.
3. Постанова КМУ «Про деякі питання регулювання товарообмінних (бартерних) операцій в сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 29.04.99 р. № 756

Тема 6. Посередницькі операції на зовнішніх ринках

План практичного заняття:

1. Поняття посередництва. Види посередників.
2. Місце посередників на зовнішньому ринку.
3. Умови договорів на продаж.
4. Умови договорів комісії.
5. Умови консигнаційних договорів
6. Умови агентських договорів.
7. Організація та форми торгово-посередницьких фірм.
8. Особливості діяльності торгово-посередницьких фірм в сучасних умовах.

Самостійна робота :

1. Підготувати інформацію про зовнішньоторговельні операції в Україні з використанням посередницької ланки.
2. Оцінити організаційні форми діяльності торгово-посередницьких фірм на ринку України.

Тема 7. Організація і техніка підготовки, укладання та виконання зовнішньоторговельних контрактів

План практичного заняття:

1. Процедура підготовки експортної угоди.
2. Документальне забезпечення підготовки експортної угоди.
3. Процедура підготовки імпоротної угоди.
4. Документальне забезпечення підготовки імпоротної угоди.
5. Технологія проведення попередніх переговорів.
6. Способи укладання контрактів.
7. Форми контрактів купівлі-продажу.

Самостійна робота:

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу (1980 р.).

Тема 8. Структура і зміст міжнародних контрактів купівлі-продажу

План практичного заняття:

1. Види зовнішньоторговельних контрактів.
2. Структура та зміст зовнішньоторговельних контрактів купівлі-продажу.
3. Особливості оформлення зовнішньоторговельних контрактів.

Самостійна робота:

1. Про порядок реєстрації і облік зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки України від 29.06.2000р. №136.
2. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р., № 201.

Тема 9. Ціноутворення на зовнішньому ринку

План практичного заняття:

1. Цінова стратегія фірми.
2. Світова ціна та принципи її формування.
3. Характеристика видів цін світового ринку.
4. Методичні підходи до розрахунку зовнішньоторговельних цін.
5. Способи фіксації ціни товару в контракті.
6. Комерційні поправки до зовнішньоторговельних цін.

Самостійна робота :

1. Проаналізувати цінову стратегію обраної фірми при виході на зовнішній ринок.
2. Розрахункові задачі.

Тема 10. Механізм розрахунків за зовнішньоторговельними операціями

План практичного заняття:

1. Способи платежів за експортно-імпортними операціями.
2. Обґрунтування вибору способу платежу при укладанні зовнішньоторговельних контрактів.
3. Поняття акредитиву. Схема операцій з використанням акредитивної форми розрахунків. Види акредитивів.
4. Поняття інкасової форми розрахунків. Схема операцій з використанням інкасо. Види документарного інкасо.
5. Поняття банківського переказу. Схема операцій з використанням банківського переказу.

Самостійна робота :

1. Розрахункова робота по визначенню контрактної вартості товару в залежності від обраного способу платежу.
2. Ознайомитися з Уніфікованими правилами і звичаями для документарних акредитивів.
3. Ознайомитися з Уніфікованими правилами і звичаями для документарних інкасо.

Тема 11. Організація транспортного забезпечення зовнішньоторговельних операцій

План практичного заняття:

1. Характеристика видів транспорту.
2. Правове регулювання транспортних операцій (національний і міжнародний аспект).
3. Організація міжнародного транспортування вантажів морським видом транспорту.
4. Організація міжнародного транспортування вантажів повітряним видом транспорту.
5. Організація міжнародного транспортування вантажів автомобільним видом транспорту.
6. Документальне оформлення транспортних операцій.

Самостійна робота :

1. Ознайомитися з Конвенцією про договір міжнародного дорожнього перевезення вантажів (КДПВ).
2. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП від 14.11.75 р.
3. Порядок реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП, затверджений наказом Державної митної служби України від 21.11.2001 року № 755.
4. Правила заповнення книжки МДП, затверджені наказом Державної митної служби України від 05.03.2004 р. № 172.
5. Угода про міжнародне залізничне вантажне сполучення (УМВС).
6. Повітряний кодекс України від 04.05.93 р. № 3167-ХП.
7. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 року № 176/95-ВР.
8. Статут залізниць України, затверджений постановою КМУ від 06.04.98 р. №457.
9. Закон України “Про автомобільний транспорт” від 5 квітня 2001 року № 2344-ІІІ.

Тема 12. Страхування вантажів в зовнішній торгівлі

План практичного заняття:

1. Види страхування вантажів в зовнішньоекономічній діяльності.
2. Умови страхування вантажів в зовнішній торгівлі.
3. Договір страхування. Порядок укладання, основний зміст.
4. Порядок урегулювання відносин при настанні страхового випадку.

Самостійна робота:

1. Закон України “Про страхування” від 07.03.96 р. № 85/96-ВР.
2. Закон України “ Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” від 01.07.2004 р. № 1961-ІV.
3. Постанова КМУ “ Про здійснення контролю за наявністю договору обов’язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів при перетині державного кордону України” від 06.07.98 р. № 1024.

4. Веб-сайт Моторного (транспортного) страхового бюро України: www.mtsbu.org.ua.
5. Постанова КМУ “ Типова технологічна схема пропуску через державний кордон автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними” від 24.12.03 р. № 1989.

Тема13. Товаророзпорядча документація

План практичного заняття:

1. Документи із забезпечення виробництва експортного товару та підготовки товару до відвантаження.
2. Необхідність застосування комерційних та страхових документів.
3. Види документів з платіжно-банківських операцій, їх суть та сфера застосування у зовнішньоекономічній діяльності.
4. Призначення транспортних та транспортно-експедиційних документів.
5. Митні документи, види, суть та застосування.

Самостійна робота:

1. Митні документи та специфіка їх оформлення.
2. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДПВ).

Тема 14. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

План практичного заняття:

1. Прийоми та методи економічного аналізу.
2. Аналіз динаміки експорту та імпорту.
3. Оцінка конкурентоспроможності експортних та імпортних товарів.

Самостійна робота:

1. Розрахункові задачі.

Тема 15. Економічна ефективність зовнішньоекономічної діяльності

План практичного заняття:

1. Показники економічної ефективності експорту та імпорту.

2. Показники економічного ефекту експорту та імпорту.

Самостійна робота:

1. Розрахункові задачі.

4. БАЗОВІ ТЕСТИ ДО САМОКОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

1. Ставки ввізного мита на підакцизні товари встановлює і змінює:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Міністерство економіки.

2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємства здійснюється з метою:

- а) забезпечення збалансованості економіки та рівноваги на внутрішньому ринку;
- б) захист економічних інтересів України;
- в) митний контроль за товарами, що ввозяться або вивозяться з України.

3. Однакові умови діяльності іноземним інвесторам і національним підприємствам створює:

- а) режим найбільшого сприяння;
- б) національний режим;
- в) спеціальний режим.

4. Митний режим, відповідно до якого товари, ввезені на митну територію України - залишаються постійно на цій території без зобов'язання про їх вивезення з цієї території, називається:

- а) експорт;
- б) випуск у вільний обіг;
- в) реімпорт.

5. Вартість товару на момент перетинання митного кордону країни називається:

- а) контрактною вартістю;
- б) статистичною вартістю;

в) митною вартістю;

г) немає правильної відповіді.

6. До товарів, що переміщуються через митний кордон України, застосовуються наступні види ставок:

- а) преференційні;
- б) пільгові;
- в) повні;
- г) повні-преференційні;
- д) пільгово-преференційні.

7. Податок на додану вартість нараховується на :

- а) митну вартість товару;
- б) контрактну вартість товару, але не менше митної вартості;
- в) контрактну вартість товару.

8. Комбіноване мито нараховується :

- а) у встановленому грошовому розмірі;
- б) за більшою сумою нарахування;
- в) у відсотках до митної вартості.

9. Торгівля іноземною валютою на території України здійснюється:

- а) банками, які мають ліцензію НБУ на здійснення валютних операцій на міжбанківському валютному ринку України;
- б) уповноваженим банком на світових фінансових ринках;
- в) банками, які мають право на обслуговування поточних рахунків клієнтів в іноземній валюті.

10. Біржа – це:

- а) основна форма регулярно функціонуючого оптового ринку, в якому здійснюється купівля-продаж цінних паперів, валюти або товарів, що продаються за стандартами чи зразками;
- б) ринок, на якому здійснюється купівля-продаж визначеного товару;
- в) приміщення, в якому проходить процес укладання договорів.

11. Купівля-продаж цінних паперів здійснюється на:

- а) валютній біржі;

- б) фондовій біржі;
- в) товарній біржі;
- г) купівля-продаж цінних паперів на біржах не здійснюється.

12. Строк, на який дається відстрочка на сплату митних платежів та податків при здійсненні імпорتنих операцій з давальницькою сировиною підприємствами України, складає:

- а) 30 календарних днів;
- б) 90 календарних днів;
- в) 120 календарних днів.

13. Фірми, які в юридичному і господарському відношенні незалежні від виробника та споживача товарів, називаються:

- а) збутові;
- б) експортні;
- в) дочірні фірми і філіали промислових підприємств;
- г) торгово-посередницькі.

14. Торгово-посередницькі операції – це:

- а) операції купівлі-продажу товарів, які здійснюються самим виробником-експортером;
- б) операції купівлі-продажу товарів, які виконуються за дорученням виробника-експортера власним торговим посередником;
- в) операції купівлі-продажу товарів, які виконуються за дорученням виробника-експортера незалежним від нього торговим посередником.

15. Пропозиція, що робиться одночасно на одну і ту ж партію товару декільком нетрадиційним контрагентам і не передбачає ні яких зобов'язань з боку оферента, – це:

- а) проста оферта;
- б) вільна оферта;
- в) захисна оферта;
- г) тверда оферта.

16. Оферта, що не має на меті фактичного продажу товару, а використовується для негласного розподілу ринку між членами монополістичного об'єднання, називається:

- а) проста оферта;
- б) вільна оферта;
- в) захисна оферта;
- г) тверда оферта.

17. Письмова пропозиція продавця, адресована потенційному покупцеві своєї продукції з проханням провести переговори з приводу можливості укладання зовнішньоторговельної угоди, називається:

- а) листом про наміри;
- б) офертою;
- в) комерційним листом - пропозицією.

18. Договори міжнародної купівлі-продажу товарів укладаються у відповідності до:

- а) Віденської конвенції ООН "Про договори міжнародної купівлі-продажу";
- б) законодавства країни імпорту;
- в) законодавства країни експорту.

19. Якість товару в контракті визначається:

- а) за експертним висновком;
- б) за описом;
- в) за технічними умовами.

20. Спосіб визначення якості товару в контракті, при якому продавець не несе відповідальності за якість експортного товару, є:

- а) за стандартом;
- б) „тель-кель”;
- в) за технічними умовами.

21. Маса товару без будь-якої упаковки, називається:

- а) маса брутто;
- б) маса нетто;

- в) маса брутто за нетто;
- г) немає правильної відповіді.

22. Ціна на умовах постачання FAS враховує:

- а) витрати на оплату експортного мита;
- б) витрати на транспортування до місця призначення;
- в) витрати на розвантаження у порту призначення;
- г) витрати на оплату перевезення вантажу від пункту відправлення до головних транспортних засобів.

23. Акредитив – це:

- а) угода, згідно з якою банк зобов'язується на прохання клієнта здійснювати оплату документів особі (бенефіціару), на користь якої відкрито акредитив;
- б) банківська операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта (експортера) отримує на основі розрахункових документів суму коштів, що йому належить, від платника (імпортера) за відвантажені йому товари чи надані йому послуги і зараховує ці кошти на рахунок клієнта-експортера у себе в банку;
- в) доручення комерційного банку своєму банку-кореспонденту сплатити відповідну суму грошей на прохання і за рахунок переказника іноземному отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку-платнику сплаченої ним суми.

24. Інкасо – це:

- а) угода, згідно з якою банк зобов'язується на прохання клієнта здійснювати оплату документів особі (бенефіціару) на користь якої відкрито акредитив;
- б) банківська операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта (експортера) отримує на основі розрахункових документів суму коштів, що йому належить, від платника (імпортера) за відвантажені йому товари чи надані йому послуги і зараховує ці кошти на рахунок клієнта-експортера у себе в банку;
- в) доручення комерційного банку своєму банку-кореспонденту сплатити відповідну суму грошей на прохання і за рахунок переказника іноземному отримувачу (бенефіціару) із зазначенням способу відшкодування банку-платнику сплаченої ним суми.

25. Особливостями повітряного транспорту є:

- а) велика вантажопідйомність;
- б) найбільша ефективність використання досягається при використанні даного виду транспорту на відстань більше 200 км;
- в) економічність перевезення вантажів на невеликі відстані;
- г) висока швидкість доставки.

26. Страхування рухомого транспорту, який здійснює міжнародні перевезення, називається:

- а) страхування “каска”;
- б) страхування “карго”;
- в) страхування відповідальності перевізника за вантаж перед його володарем.

5.ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Суть управління зовнішньоекономічною діяльністю.
2. Державні органи управління зовнішньоекономічною діяльністю.
3. Основні види та принципи зовнішньоекономічної діяльності.
4. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Система митного регулювання в Україні. Функції митного тарифу.
6. Митна вартість. Способи визначення митної вартості.
7. Митний контроль. Організація митного контролю.
8. Реєстрація зовнішньоекономічних договорів.
9. Механізм нарахування і сплати мита.
10. Ліцензування. Необхідність даного режиму. Види ліцензій. Порядок видачі ліцензій.
11. Квотування. Види квот. Причини застосування. Механізм реалізації квот.
12. Демпінг. Антидемпінгове мито. Антидемпінгові законодавства як засіб регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
13. Валютне регулювання та валютний контроль зовнішньоекономічної діяльності.
14. Поняття і види експортно-імпортних операцій.
15. Особливості та порядок здійснення реекспортних та реімпортних операцій.
16. Класифікація операцій зустрічної торгівлі.

17. Компенсаційні угоди на комерційній основі.
18. Етапи організації зовнішньоторговельної угоди.
19. Джерела інформації для вивчення фірм-партнерів у зовнішній торгівлі.
20. Оферта: сутність та види.
21. Попередні переговори: зміст, призначення та етапи проведення.
22. Процедура підготовки імпоротної та експортної угоди.
23. Способи укладання контрактів купівлі-продажу.
24. Контракти міжнародної купівлі-продажу. Види контрактів.
25. Форми контрактів купівлі-продажу.
26. Алгоритм проведення операції купівлі-продажу.
27. Зміст та структура контрактів міжнародної купівлі-продажу.
28. Послідовність складання і виконання зовнішньоекономічних контрактів.
29. Методи перевірки товару за якістю та за кількістю.
30. Порядок пред'явлення претензій щодо кількості та якості товару.
31. Зміст розділу "пакування і маркування товару". Функції упаковки та маркування при виконанні зовнішньоторговельних угод.
32. Порядок пред'явлення рекламаций при міжнародній купівлі-продажу товарів. Способи урегулювання рекламаций. Зміст розділу „Санкції і рекламаций”.
33. Зовнішньоторговельна документація.
34. Способи визначення строку і дати поставки в зовнішньоторговельних контрактах.
35. Зміст розділу „Арбітраж”. Порядок розгляду суперечок.
36. Світова ціна і її співвідношення з контрактною ціною.
37. Базис ціни. Валютні застереження.
38. Способи фіксації ціни товару в контракті.
39. Акредитивна форма розрахунків. Схема розрахунків із застосуванням акредитивної форми.
40. Інкасо. Схема розрахунків із застосуванням інкасової форми. Види інкасо.
41. Кредитні засоби платежу за експортно-імпортними операціями.
42. Види зовнішньоторговельних посередників.
43. Характеристика основних умов договорів з зовнішньоторговельними посередниками.

44. Міжнародні товарні біржі. Їх функції.
45. Характеристика ф'ючерсних угод.
46. Процедура хеджування. Цілі хеджування.
47. Організація розрахункових операцій на біржах.
48. Характеристика основних видів брокерської діяльності на міжнародних товарних біржах.
49. Техніка проведення аукціонів.
50. Міжнародні торги. Поняття і значення.
51. Види торгів.
52. Організація залізничних, міжнародних перевезень.
53. Транспортні умови контракту.
54. Чартер. Функції. Основні умови.
55. Види зовнішньоторговельних документів. Основні групи та вимоги до їх оформлення.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. *Багрова І.В.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник. / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власик, О.О. Гетьман. – К.: ЦНЛ, 2004. – 580 с.
2. *Вічевич А.М.* Аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. – Львів.: Афіша, 2004. – 140 с.
3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия. Основы: Учебн. для вузов (Г.Д. Гордеев, Л.Я. Иванова, С.К. Казанцев и др.: Под. ред. Л.Е. Стровского. - М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1996.
4. *Гребельник О.П., Романовський О.О.* Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб./ – К.: Деміург, 2003. – 296 с.
5. *Герчикова И.Н.* Международное коммерческое дело. - М.: «ЮНИТИ», 1996. – 501 с.
6. *Золотов А.Ф.* Международные валютно-кредитные отношения: Курс лекций. К.: МАУП, 2001. – 112 с.
7. *Лващенко В.І.* Економічний аналіз господарської діяльності: Навч. посіб. для студ. екон. спец./Лващенко В.І., Болюх М.А.- К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001. – 203 с.
8. *Козик В.В., Панкова Л.А., Корп'як Я.С., Григор'єв О.Ю., Босак А.О.* Зовнішньоекономічні операції і контракти: Навч. посіб.-2-ге вид., перероб. і доп. – К.: ЦНП, 2004. – 608 с.
9. *Михайлов Д.М.* Международные расчёты и гарантии.-М.: ФБК.-ПРЕСС, 1998.
10. Міжнародні розрахунки та валютні операції: Навч. посібник. За заг. Ред. М.І. Савлука. - К.: КНЕУ, 2002. – 392 с.
11. Управління зовнішньоекономічною діяльністю / Під ред. А. І. Кредісова. - К.: 1997. – 448 с.

Навчальне видання

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні рекомендації
для студентів очної та заочної форми навчання
з дисципліни «Основи зовнішньоекономічної діяльності»
для студентів спеціальностей 6.050200
«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
«Менеджмент організації»,
«Логістика»

Укладачі: ГУРІНА Ганна Сергіївна
ЛУЦЬКИЙ Максим Георгійович
КАМ'ЯНЕЦЬКА Оксана Володимирівна

Редактор _____
Коректор _____
Технічний редактор _____

Підп. до друку _____. Формат _____. Папір офс.
Офс. друк. Ум. фарбовідб ___. Ум. друк. арк. ___. Обл.-вид. арк. ____
Тираж ____ пр. Замовлення № ____. Вид. № ____

Видавництво НАУ
03680. Київ-680, проспект Космонавта Комарова, 1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № ____ від _____